

ДОКТОР, ПРОФЕССОР Ц.АДЪЯСҮРЭНГИЙН НЭРЭМЖИТ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ СЭДЭВТ ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ БАГА ХУРЛЫН УДИРДАМЖ

2006.12.01

“ЭКО АЗИ” Байгаль орчин, менежментийн дээд сургуулийн захирал, доктор профессор Цохиогийн Адьяасүрэнгийн нэрэмжит байгаль орчны сэдэвт оюутны эрдэм шинжилгээний бага хурал энэ жил 12 сарын 14-16 хооронд 6 дахь жилдээ зохион явуулах гэж байна. Эрдэм шинжилгээний бага хурал нь “ЭКО АЗИ” Байгаль орчин, менежментийн дээд сургуулийн оюутнуудын дунд зохиогдох бөгөөд одоо үед байгаль орчинд тулгарч байгаа гол гол асуудлууд болох хөрс, ус, агаар, озоны давхарга, ой, ургамал, амьтны аймаг нь хүний буруутай үйл ажиллагааны улмаас багасах, хомсдох зэрэг олон сөрөг үзэгдлүүд гарч байгааг өөрийн судалгаагаараа гарган тавих зорилготой байлаа.

Нэг. Зорилго

Тус хуралдаанд Улаанбаатар хотын агаарын бохирдол түүнийг бууруулах арга зам, ойг сүйтгэж буй өрөөсгөл хүр эрвээхэйн өнөөгийн байдал, хот суурин газарт эзэмшүүлэх, ашиглуулах явцыг үнэлэх тухай, малчдын бэлчээр ашиглалтын байдал, бичил уурхайн эрхлэлт зэрэг маш олон асуудлуудыг өөрийн судалгаан дээр үндэслэн тайлбарлаж, өөр бусад судлаачдын хийсэн ажлуудыг өөрийн судалгааг харьцуулсан гаргахад оршино.

Хоёр. Зохион байгуулагдах үйл ажиллагааны үе шат

- ❖ Шалгаруулалтыг 2 үе шаттайгаар хийсэн бөгөөд эхний шатанд 21 илтгэл хэлэлцэгдсэнээс 2-р шатанд 10 илтгэл шалгаруулна. Эхний шатны шалгаруулалтыг хийх шүүгчдийн бүрэлдэхүүнийг тухайн салбарын бусад их дээд сургуулийн багш нараас бүрдүүлнэ /5 хүн/. Илтгэлд тавигдах ерөнхий шаардлагыг хавсралтаар оруулав. Эхний хэлэлцүүлгийг “ЭКО – АЗИ” БОМДС-ийн лекцийн танхимд зохион байгуулна.
- ❖ Эцсийн шалгаруулалтыг эхний шалгаруулалт явуулсаны дараа зарлах бөгөөд /1ээс 2 өдрийн дараа/ уг шалгаруулалтын комиссыг доктор Ц.Адьяасүрэн болон өөр бусад тухайн салбарын нэр хүнд бүхий хүмүүсээр бүрдүүлнэ. Энэ үед эхний шатнаас шалгарсан 10 илтгэлийг

хэлэлцэж 1, 2, 3 байр тус бүр нэгийг шалгаруулна. Илтгэл хэлэлцүүлэх байрыг тухайн үед зарлана.

Гурав. Хамрах хүрээ

Байгаль орчны чиглэлээр мэргэжлээр суралцдаг тус сургуулийн оюутнууд оролцоно.

Дөрөв. Шагнал урамшуулал

❖ Тэргүүн байр шагнал	-	1	Өргөмжлөл, алтан медаль, мөнгөн шагнал /100 000/, дурсгалын зүйл
❖ Хоёрдугаар байр	-	1	Өргөмжлөл, мөнгөн медаль, мөнгөн шагнал /60 000/, дурсгалын зүйл
❖ Гуравдугаар байр шагнал	-	1	Өргөмжлөл, хүрэл медаль, мөнгөн шагнал /40 000/, дурсгалын зүйл

Эхний 10 илтгэлийг шалгаруулж эрдэм шинжилгээний бүтээл болгон хэвлэх бөгөөд тус бүрт дурсамж, дурсгалын зүйл гардуулна.

Тав. Арга хэмжээнд оролцох эрхийн хураамж

Энэхүү эрдэм шинжилгээний бага хуралд тавигдах илтгэл тус бүрт 2500 төгрөгний хураамж төлнө. Үүнд: мандат, бусад үйл ажиллагааны хураамж орно.

Зургаа. Хугацаа

Хуралд хэлэлцүүлэх илтгэлийг 2006 оны 12 сарын 10 хүртэл хүлээн авна. Оролцохыг хүсэгчид илтгэлээ 5 хувь хэвлэж word, Power point (presentation) байдлаар файлаар авчирч өгнө. Мөн нэг хувь цээж зураг. Эхний шалгаруулалт 2006 оны 12 сарын 8 өдөр.

Долоо. Сэдвийн чиглэл.

- тогтвортой хөгжил
- байгалийн аялал жуучлал
- байгалийн нөөцийн менежмент
- Байгаль орчны бохирдлын хяналт, үнэлгээ
- биологийн төрөл зүйл
- байгаль хамгаалалд олон нийтийн оролцоо
- байгалийн гамшиг, байгаль орчны доройтол
- монгол орны экологийн тулгамдсан асуудлууд
- байгаль орчны эрх зүй
- болон бусад байгаль орчин экологийн сэдвийн хүрээнд

Найм. Илтгэлд тавигдах шаардлага

Уг эрдэм шинжилгээний бага хуралд байгаль орчны салбартай холбоотой асуудлыг өргөн хүрээнд авч үзэн хэлэлцэнэ. Иймээс илтгэлийн сэдэв хурлын сэдэвт тохирсон байх шаардлагатай.

- Нэг сургуулиас хэдэн ч илтгэл оролцож болно.
- Илтгэл нь хураангуй, оршил, материал арга зүй, үр дүн, хэлэлцүүлэг, дүгнэлт, санал, зөвлөмж, ашигласан материал гэсэн ерөнхий бүтэцтэй байна.
- Илтгэлийг Arial Mon фондоор 12 үсгийн хэмжээгээр үе хоорондын зай 1.5 байхаар тооцож бэлдэнэ. Хуудасны тоо харгалзахгүй бөгөөд харин илтгэгчийг хугацаагаа баримтлахыг шаардана. Зураг, хүснэгт, диаграмм зэргийг оруулж болно.
- Илтгэлийн хураангуйг англи хэл дээр хөрвүүлэн авчирах шаардлагатай
- Илтгэлийг 5 хувь хэвлэж бүртгүүлэх үедээ авчирна.
- Мөн Powerpoint программаар илтгэлээ бэлтгэж файлаар авчирч өгнө.
- Заасан хугацаанаас хожимдсон илтгэлийг хэлэлцэхгүй.
- Илтгэл 8 минут хэлэлцэнэ. Асуулт хариулт 5 минут.

Ес. Хурлын зохион байгуулагч

Хурлын ерөнхий зохион байгуулалтын ажлыг “ЭКО – АЗИ” БОМДС-ын захиргаа, МОХ, АЗХ - ны дэргэдэх “Залуус” Экологи байгаль хамгаалал клуб, гишүүд дэмжигчид хариуцна.

Эрдэм шинжилгээний хурлын эхний шатны шалгаруулалтын хөтөлбөр

- Бүртгэл 09³⁰10³⁰
- 11⁰⁰цагаас илтгэл хэлэлцүүлж эхлэнэ.
- 13-14 цайны цаг
- Үдээс хойш хурал үргэлжилнэ.

Эрдэм шинжилгээний бага хурлын хөтөлбөр

- 14.00 Эрдэм шинжилгээний бага хурлыг нээж доктор, проф. Ц. Адьяасүрэн үг хэлнэ.
- 14.10 Хүндэтгэлийн илтгэл. **“ЭКОЛОГИ ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ”** сэдэвт илтгэл. Доктор, проф. Ц.Адьяасүрэн
- 14.40 1-р илтгэл
- 15.00 2-р илтгэл
- 15.20 3-р илтгэл
- 15.40 4-р илтгэл
- 16.00 5-р илтгэл
- 16.20 6-р илтгэл
- 16.40 Цайны цаг /цай, кофе/
- 17.00 7-р илтгэл
- 17.20 8-р илтгэл
- 17.40 9-р илтгэл
- 18.00 10-р илтгэл
- 18.20 шүүгчдын бүрэлдэхүүн байр шалгаруулна.
- 18.30 шагнал гардуулах ёслолын ажиллагаа
- 18.50 хуралд оролцогчид дурсгалын зураг татуулах
- 19.00 Хаалтын ажиллагаа

Нэгдүгээр шатанд хэлэлцэгдэх илтгэлийн нэрс

№	Овог нэр	Анги курс	Удирдсан багш	Илтгэлийн сэдэв
1	Б.Пүрэвжав	ЭБХ-4	Докторант А.Зулгэрэл	Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг бууруулах зарим арга зам
2	Э.Тунгалаг	ЭБХ-4	Проф Д. Содном	Байгаль орчны нөлөөлөх байдлын үнэлгээнд нэмэлт тодотгол хийх/Эрэл-Цементийн үйлдвэрийн жишээн дээр/
3	М.Шинэцэцэг	ГЗБ-4	Магистр Ц.Мөнхбат	Хан-Уул дүүргийн газар ашиглалтын байдал, тулгамдаж буй асуудал
4	С.Үүрцайх	ГЗБ-4	Докторант Т.Байгалмаа	Хог хаягдлаас үүсэх бохирдол түүний эрх зүйн орчинг боловсронгуй болгох
5	Р.Батсайхан	ЭБХ-4	Докторант Т.Байгал-Амар	Өрөөсгөл хүр эрвээхэйн биологийн судалгааны зарим дүнгээс
6	Д.Мөнхгэрэл	ГЗБ-4	Магистр Л.Пүрэвдолжин	Баянгол дүүргийн 16-р хорооны гэр хорооллын газар ашиглалтын сайжруулж, ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх зарим арга зам
7	Ц.Эрдэнэтуул	ЭБХ-4	Магистр Ж.Хишигт	Багануурын нүүрсний уурхайн байгаль орчны нөхөн сэргээлт
8	Н.Намуунцэцэг	ЭБХ-4	Докторант Г.Довчиндорж	Монгол орны усны менежментийн өнөөгийн байдал, хэтийн төлөв
9	Т.Мөнхжаргал	ЭБХ-4	Проф Д. Содном	Баянхонгор аймгийн Шинэ Жинст сумын бичилт уурхайн эрхлэлт
10	Г.Ням-Очир	ЭБХ-4	Докторант Т.Байгалмаа	Озон задалдаг бодисын импорт, хэрэглээний үнэлгээ
11	А.Нямсүрэн	ЭБХ-4	Доктор, проф Д. Цэнджав	Төв аймгийн Мөнгөнморьт сумын нутагт гаршуулан буй халиун бугын үржил, төлийн бойжилт
12	Ж.Тунгалаг	ЭБХ-4	Докторант Г.Довчиндорж	Баянхонгор аймгийн ТХГазар нутгийн өнөөгийн байдал
13	Ц.Ганхуяг	ГЗБ-4	Магистр Л.Пүрэвдолжин	Өмнөговь аймгийн Даланзадгад сумын газар зохион байгуулалтын тухайн жилийн төлөвлөлт /2007/
14	Ө.Алтанцэцэг	ГЗБ-4	Магистр Б.Болормаа	Хот суурины газрын эзэмшүүлэх, ашиглуулах явцыг үнэлэх нь
15	Т.Уранболд	ГЗБ-4	Магистр Н.Мөнхөө	Дундговь аймгийн Өлзийт сумын ГЗБ-ын тухайн жилийн төлөвлөгөө
16	Д.Бямбасүрэн	ГЗБ-4	Магистр К.Жигжидсүрэн	Газрын нэгдмэл сангийн тооллого явуулах журам, арга зүйг боловсронгуй болгох нь

17	С.Сувд-Эрдэнэ	ГЗБ-4	Магистр И.Мягмаржав	Хэнтий аймгийн Норовлин сумын тариалангийн газрын төлөв байдлыг харьцуулсан дүн шинжилгээ
18	Л.Өнөржаргал	ГЗБ-4	Магистр Л.Пүрэвдолжин	Баянхонгор аймгийн Галуут сумын малчдын бүлгийн бэлчээр ашиглалтын байдал
19	Ц.Цэвэлсүрэн	ГЗБ-4	Магистр Б.Болормаа	Чингэлтэй дүүргийн газар ашиглалтын өнөөгийн байдал, цаашдын чиг хандлага
20	Э.Батцэцэг	ГЗБ-4	Магистр Л.Пүрэвдолжин	Электрон тахеометрээр хот суурин газрын кадастрын зураглал хийх технологи
21	Х.Батмөнх	ГЗБ-4	Магистр С.Ганчимэг	GPS-ийг зураглалд ашиглах нь

ХОЁРДУГААР ШАТНЫ ХУРЛЫН ХӨТӨЛБӨР

14.00 ХУРЛЫН НЭЭЛТ

14.20-15.0 АГ ЭХНИЙ 5 ИЛТГЭЛИЙГ ХЭЛЭЛЦҮҮЛНЭ

1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг бууруулах зарим арга зам

Б.Пүрэвжав

2. Байгаль орчны нөлөөлөх байдлын үнэлгээнд нэмэлт тодотгол хийх/Эрэл-Цементийн үйлдвэрийн жишээн дээр/

Э.Тунгалаг

3. Хан-Уул дүүргийн газар ашиглалтын байдал, тулгамдаж буй асуудал

М.Шинэцэцэг

4. Хог хаягдлаас үүсэх бохирдол түүний эрх зүйн орчинг боловсронгуй болгох

С.Үүрцайх

5. Өрөөсгөл хүр эрвээхэйн биологийн судалгааны зарим дүнгээс

Р.Батсайхан

15.00 15.30 ЦАГ ҮДИЙН ЗАВСАРЛАГА

15.30-16.20 ЦАГ СҮҮЛИЙН 5 ИЛТГЭЛ ХЭЛЭЛЦҮҮЛНЭ

1. Баянгол дүүргийн 16-р хорооны гэр хорооллын газар ашиглалтын сайжруулж, ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх зарим арга зам

Д.Мөнхгэрэл

2. Багануурын нүүрсний уурхайн байгаль орчны нөхөн сэргээлт

Ц.Эрдэнэтуул

3. Монгол орны усны менежментийн өнөөгийн байдал, хэтийн төлөв

Н.Намуунцэцэг

4. Баянхонгор аймгийн Шинэ Жинст сумын бичилт уурхайн эрхлэлт

Т.Мөнхжаргал

5. Озон задалдаг бодисын импорт, хэрэглээний үнэлгээ

Г.Ням-Очир

“ЭКОЛОГИ ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ” СЭДЭВТ ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ БАГА ХУРЛЫН УДИРДАМЖ

2007.12 сар

Монголын шинжлэх ухааны үндэсний академийн ерөнхийлөгч, “ЭКО АЗИ” Байгаль орчин, менежментийн дээд сургуулийн захирал, доктор профессор Цохиогийн Адъяасүрэнгийн нэрэмжит байгаль орчны сэдэвт “ЭКОЛОГИ ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ” оюутны эрдэм шинжилгээний бага хурал 12 сарын 12-14 хооронд зохион байгуулагдана.

Нэг. Зорилго

Оюутан, залуусын дунд байгаль орчинд асуудал болон гараад байгаа хөрс, ус, агаар, озоны давхарга, ой, ургамал, амьтны аймаг болон түүний нөөц нь хүний буруутай үйл ажиллагааны улмаас багасах, хомсдох зэрэг олон сөрөг үзэгдлүүд гарч байгааг өөрийн судалгаагаараа гарган тавих зорилготой байлаа.

Хоёр. Зохион байгуулах үйл ажиллагаа

1. Шалгаруулалтыг 2 үе шаттай явагдана. Илтгэлүүдийг хэлэлцүүлж шилдэг 10 илтгэлийг шалгаруулна. Эхний шатны шалгаруулалтыг дүгнэх шүүгчдийн бүрэлдэхүүнийг оролцож буй их, дээд сургуулийн багш нараас бүрдүүлнэ /5 хүн/. Тус хэлэлцүүлгийг "ЭКО АЗИ" Байгаль орчин, менежментийн дээд сургуулийн лекцийн танхимд зохион байгуулна.
2. Эцсийн шалгаруулалтыг эхний шалгаруулалт явуулсаны дараа зарлах бөгөөд /1-2 өдрийн дараа/ уг шалгаруулалтын комиссыг "Эко-Ази" Байгаль орчин, менежментийн дээд сургуулийн удирдах зөвлөлийн дарга Д.Түвдэндорж тэргүүтэй гишүүд тухайн салбарын нэр хүнд бүхий эрдэмтэдээр бүрдүүлнэ. Эхний шатнаас шалгарсан 10 шилдэг илтгэлийг хэлэлцэж 1, 2, 3 байр тус бүр нэгийг шалгаруулна.

Гурав. Хамрах хүрээ

Байгаль орчны чиглэлийн мэргэжлээр суралцаж буй оюутан, залуус оролцоно.

Дөрөв. Шагнал урамшуулал

- Тэргүүн байр - 1 Өргөмжлөл, алтан медаль, мөнгөн шагнал/100 000/, дурсгалын зүйл
- Хоёрдугаар байр - 1 Өргөмжлөл, мөнгөн медаль, мөнгөн шагнал /60 000/, дурсгалын зүйл

- Гуравдугаар байр - 1 Өргөмжлөл, хүрэл медаль, мөнгөн шагнал /40 000/, дурсгалын зүйл
- Уран илтгэгч - 1 Өргөмжлөл, дурсгалын зүйл
- Шилдэг бүтээл- 1 Өргөмжлөл, дурсгалын зүйл
-

Тав. Арга хэмжээнд оролцох эрхийн хураамж

Энэхүү эрдэм шинжилгээний бага хуралд тавих илтгэл тус бүрт 4000 төгрөгний хураамж төлнө.

Зургаа. Зар сурталчилгаа

- Уг хурлын талаар хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр сурталчилна.

Долоо. Хугацаа

Хуралд хэлэлцүүлэх илтгэлийг 2007 оны 12 сарын 05-аас 12 сарын 10 хүртэл хүлээн авна. Оролцохыг хүсэгчид илтгэлээ 3 хувь хэвлэж word, Power point (presentation) байдлаар файлаар авчирч өгнө. 1% цээж зураг.

Эхний шалгаруулалт 2007 оны 12 сарын 12-14 өдөр.

Найм. Сэдвийн чиглэл.

- Хөрсний бохирдол
- Аагаарын бохирдлыг бууруулах арг замууд
- Биологийн төрөл зүйлийн олон янз байдлыг хамгаалах
- Байгалийн гамшигт үзэгдлүүд
- Хот орчмын хог хаягдал
- Хотын ногоон байгууламж
- Иргэдийн газар ашиглалт, өмчлөлтийн байдал
- Байгаль орчны хууль эрх зүйн асуудал
- Байгаль хамгаалал
- Экологи, хүрээлэх орчны тулгамдсан асуудлууд
- Гадаргын болон гүний ус, усны төлөв байдал, өөрчлөлт, хэрэглэ

Ес. Илтгэлд тавих шаардлага

Уг эрдэм шинжилгээний бага хурлаар зөвхөн байгаль орчны салбарын хүрээнд хэлэлцэнэ. Иймээс байгаль орчны сэдвийн чиглэлтэй тохирсон байх ёстой.

- > Нэг сургуулиас хэдэн ч судалгааны ажил орж болно.
- > Судалгааны ажил нь хураангуй, оршил, материал, судалгааны арга зүй, үр дүн, хэлэлцүүлэг, дүгнэлт, санал, зөвлөмж, ашигласан материал гэсэн ерөнхий бүтэцтэй байна.
- > Тухайн бүтээл нь Arial Mon фондоор 12 үсгийн хэмжээгээр үе хоорондын зай 1.5 байхаар тооцож бэлдэнэ.
- > Судалгааны материалыг 2 хувь хэвлэж бүртгүүлэх үедээ авчирна. Хуудасны тоо 18 хуудаснаас илүүгүй байна.
- > Илтгэгч судалгааны ажлаа Word болон Powerpoint программаар бэлтгэж файлаар өгнө.
- > Заасан хугацаанаас хожимдсон илтгэлийг авч хэлэлцэхгүй.
- > Илтгэл тус бүрийг 10 минут хэлэлцэнэ. Асуулт хариулт 5 минут. /Илтгэгч цагаа баримтална./

Арав. Хурлын зохион байгуулагч

Хурлын ерөнхий зохион байгуулалтын ажлыг "ЭКО АЗИ" Байгаль орчин, менежментийн дээд сургуулийн захиргаа, МОХ, АЗХ, мөн тус сургуулийн дэргэдэх **"ЗАЛУУ СУДЛААЧ"** эрдэм шинжилгээ, судалгааны клуб, Экологи, байгаль хамгааллын **"ЭКО СТУДЕНТ"** клубын гишүүд дэмжигчид хариуцна.

Жич: Дэлгэрэнгүй мэдээллийг доорх утаснаас лавлана уу

Харилцах утас: 99122667

99256436

456570

Эрдэм шинжилгээний хурлын нэгдүгээр шатны хөтөлбөр

- Бүртгэл 09³⁰10³⁰
  - 11⁰⁰цагаас илтгэл хэлэлцүүлж эхлэнэ.
  - 13-14 цайны цаг
  - Үдээс хойш хурал үргэлжилнэ.
-
- 14.00 Эрдэм шинжилгээний бага хурлыг нээж доктор, проф. Ц. Адьяасүрэн үг хэлнэ.
  - 14.10 Хүндэтгэлийн илтгэл. **“ЭКОЛОГИ ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ”** сэдэвт илтгэл. Доктор, проф. Ц.Адьяасүрэн
  - 14.40 1-р илтгэл
  - 15.00 2-р илтгэл
  - 15.20 3-р илтгэл
  - 15.40 4-р илтгэл
  - 16.00 5-р илтгэл
  - 16.20 6-р илтгэл
  - 16.40 Цайны цаг /Кофе, печень/
  - 17.00 7-р илтгэл
  - 17.20 8-р илтгэл
  - 17.40 9-р илтгэл
  - 18.00 10-р илтгэл
  - 18.20 шүүгчдын бүрэлдэхүүн байр эзлүүлнэ.
  - 18.30 шагнал гардуулах ёслол
  - 18.50 дурсгалын зураг татуулах
  - 19.00 Хаалтын ажиллагаа

ХОЁРДУГААР ШАТНЫ ХУРЛЫН ХӨТӨЛБӨР

14.00 ХУРЛЫН НЭЭЛТ

14.20-16.0 ЦАГ ЭХНИЙ 5 ИЛТГЭЛИЙГ ХЭЛЭЛЦҮҮЛНЭ

1. Төв аймгийн Мөнгөнморьт сумын нутагт гаршуулан буй халиун бугын үржил, төлийн бойжилт

А.Нямсүрэн

2. Өмнөговь аймгийн Даланзадгад сумын газар зохион байгуулалтын тухайн жилийн төлөвлөлт /2007/

Ц.Ганхуяг

3. Хэнтий аймгийн Норовлин сумын тариалангийн газрын төлөв байдлыг харьцуулсан дүн шинжилгээ

С.Сувд-Эрдэнэ

4. Хот суурины газрын эзэмшүүлэх, ашиглуулах явцыг үнэлэх нь

Ө.Алтанцэцэг

5. GPS-ийг зураглалд ашиглах нь

Х.Батмөнх

15.00 15.30 ЦАГ ҮДИЙН ЗАВСАРЛАГА

15.30-16.20 ЦАГ СҮҮЛИЙН 5 ИЛТГЭЛ ХЭЛЭЛЦҮҮЛНЭ

1. Чингэлтэй дүүргийн газар ашиглалтын өнөөгийн байдал, цаашдын чиг хандлага

Ц.Цэвэлсүрэн

2. Электрон тахеометрээр хот суурин газрын кадастрын зураглал хийх технологи

Э.Батцэцэг

3. Газрын нэгдмэл сангийн тооллого явуулах журам, арга зүйг боловсронгуй болгох нь

Д.Бямбасүрэн

4. Баянхонгор аймгийн ТХГазар нутгийн өнөөгийн байдал

Ж.Тунгалаг

5. Дундговь аймгийн Өлзийт сумын ГЗБ-ын тухайн жилийн төлөвлөгөө

Т.Уранболд

МОНГОЛЫН ОЮУТНЫ
ХОЛБОО

ДОКТОР, ПРОФЕССОР Ц.АДЪЯАСҮРЭНГИЙН НЭРЭМЖИТ “ЭКОЛОГИ- ДАЯАРШИЛ-ХӨГЖИЛ” СЭДЭВТ ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ БАГА ХУРЛЫН УДИРДАМЖ

2008.04 сар

Доктор.профессор Ц.Адьяасүрэнгийн нэрэмжит “**Экологи – Даяаршил – Хөгжил**” сэдэвт байгаль орчны эрдэм шинжилгээний бага хурал нь “Эко Ази” БОМДС-ийг байгуулагдсан цагаас эхлэн 8 дахь удаагаа зохион байгуулж байна.

Урьд өмнө энэхүү арга хэмжээ нь зөвхөн тус сургуулийн оюутан залуусын хүрээнд явагддаг байсан бол энэ жил хүрээгээ өргөжүүлэн байгаль орчны салбарт мэргэжилтэн бэлтгэдэг улсын болон төрийн бус их дээд сургуулиудын нийт оюутан залуусын дунд зохион байгуулж байгаагаараа онцлог юм.

НЭГ. Зорилго

Байгаль орчны чиглэлээр мэргэжилтэн бэлтгэдэг их дээд сургуулиудын оюутан залуусыг хооронд нь танилцуулах, харилцан туршлага судлах, байгаль орчны тулгамдсан асуудлуудын талаар санаа бодлоо солилцох, оюутан залуусын дуу хоолойг олон нийтэд хүргэхэд энэхүү эрдэм шинжилгээний бага хурлын зорилго оршино.

ХОЁР. Зохион байгуулагдах үйл ажиллагааны үе шат

- ✓ ЭШ-ний хурал нь 2 үе шаттайгаар зохион байгуулагдах бөгөөд 10 илтгэлийг 1-р үеийн шатанд шалгаруулна. Эхний шатны шалгаруулалтыг хийх шүүгчдийн бүрэлдэхүүнийг тухайн салбарын бусад их дээд сургуулийн багш нараас бүрдүүлнэ /5 хүн/. Илтгэлд тавигдах ерөнхий шаардлагыг хавсралтаар оруулав. Эхний хэлэлцүүлгийг “Эко – Ази” БОМДС-ийн лекцийн танхимд зохион байгуулна.
- ✓ Эцсийн шалгаруулалтыг эхний шалгаруулалт явуулсаны дараа зарлана /1ээс 2 өдрийн дараа/. Уг шалгаруулалтын комиссыг доктор, профессор Ц.Адьяасүрэн болон өөр бусад тухайн салбарын нэр хүнд бүхий

хүмүүсээр бүрдүүлнэ. Энэ үед эхний шатнаас шалгарсан 10 илтгэлийг хэлэлцэж 1, 2, 3 байрыг эзлүүлнэ.

ГУРАВ. Хамрах хүрээ

Байгаль орчны чиглэлээр мэргэжилтэн бэлтгэдэг улсын болон төрийн бус их дээд сургууль, коллежийн оюутан залуус оролцоно.

ДӨРӨВ. Шагнал урамшуулал

❖ Тэргүүн байр шагнал	-	1	Өргөмжлөл, алтан медаль, мөнгөн /100 000/, дурсгалын зүйл
❖ Хоёрдугаар байр	-	1	Өргөмжлөл, мөнгөн медаль, мөнгөн шагнал /60 000/, дурсгалын зүйл
❖ Гуравдугаар байр шагнал	-	1	Өргөмжлөл, хүрэл медаль, мөнгөн /40 000/, дурсгалын зүйл

Эхний 10 илтгэлийг шалгаруулж эрдэм шинжилгээний бүтээл болгон хэвлэх бөгөөд тус бүрт дурсамж, дурсгалын зүйл гардуулна.

ТАВ. Арга хэмжээнд оролцох эрхийн хураамж

Энэхүү эрдэм шинжилгээний бага хуралд тавигдах илтгэл тус бүрт 2500 төгрөгний хураамж төлнө.

ЗУРГАА. Зар сурталчилгаа

- Шалгарсан илтгэлүүдийг эмхтгэл болгон цувралаар хэвлэнэ.
- Уг хурлын талаар хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр цацна.

ДОЛОО. Хугацаа

Илтгэлийг 2008 оны 4 сарын 01 хүртэл хүлээн авна. Оролцохыг хүсэгчид илтгэлээ 4 хувь хэвлэж word, Power point (presentation) байдлаар файлаар өөрийн биеэр авчирч өгнө. Мөн нэг хувь цээж зураг. Эхний шалгаруулалт 2008 оны 04 сарын 5 өдөр.

НАЙМ. Сэдвийн чиглэл.

- байгалийн нөөцийн менежмент
- Байгаль орчны бохирдлын хяналт, үнэлгээ
- биологийн төрөл зүйл
- байгаль хамгаалалд олон нийтийн оролцоо
- байгалийн гамшиг, байгаль орчны доройтол
- монгол орны экологийн тулгамдсан асуудлууд
- байгаль орчны эрх зүй болон бусад байгаль орчин экологийн сэдвийн хүрээнд

Илтгэлд тавигдах шаардлага

Уг эрдэм шинжилгээний бага хуралд байгаль орчны салбартай холбоотой асуудлыг өргөн хүрээнд авч үзэн хэлэлцэнэ. Иймээс илтгэлийн сэдэв хурлын сэдэвт тохирсон байх шаардлагатай.

- Тухайн сургуулиас 2-оос дээш илтгэл оролцож болно.
- Илтгэл нь хураангуй, оршил, материал арга зүй, үр дүн, хэлэлцүүлэг, дүгнэлт, санал, зөвлөмж, ашигласан материал гэсэн ерөнхий бүтэцтэй байна.
- Бүтээлээ Arial Mon фондоор 12 үсгийн хэмжээгээр үе хоорондын зай 1.5 байхаар тооцож бэлдэнэ. Хуудасны тоо харгалзахгүй..
- Илтгэлийн хураангуйг англи хэл дээр хөрвүүлэн авчирах шаардлагатай
- Илтгэлийг 5 хувь хэвлэж бүртгүүлэх үедээ авчирна.
- Мөн Powerpoint программаар илтгэлээ бэлтгэж файлаар авчирч өгнө.
- Заасан хугацаанаас хожимдсон илтгэлийг хэлэлцэхгүй.
- Илтгэл 8 минут хэлэлцэнэ. Асуулт хариулт 5 минут.

ЕС. Хурлын зохион байгуулагч

Хурлын ерөнхий зохион байгуулалтын ажлыг “ЭКО – АЗИ” БОМДС-ын захиргаа, МОХ, мөн АЗХ - ны дэргэдэх “Залуус” Экологи байгаль хамгаалал клубын гишүүд дэмжигчид хариуцна.

Эхний шалгаруулалт

- Бүртгэл 09³⁰10³⁰
- 11⁰⁰цагаас илтгэл хэлэлцүүлж эхлэнэ.
- 13-14 цайны цаг
- Үдээс хойш хурал үргэлжилнэ.

Эрдэм шинжилгээний бага хурлын хөтөлбөр

- 14.00 Эрдэм шинжилгээний бага хурлыг нээж доктор, проф. Ц. Адьяасүрэн үг хэлнэ.
- 14.10 Хүндэтгэлийн илтгэл. **Экологи – Даяаршил – Хөгжил** сэдэвт илтгэл. Доктор, проф. Ц.Адьяасүрэн
- 14.40 1-р илтгэл
- 15.00 2-р илтгэл
- 15.20 3-р илтгэл
- 15.40 4-р илтгэл
- 16.00 5-р илтгэл
- 16.20 6-р илтгэл
- 16.40 Цайны цаг /Кофе, печень/
- 17.00 7-р илтгэл
- 17.20 8-р илтгэл
- 17.40 9-р илтгэл
- 18.00 10-р илтгэл
- 18.20 шүүгчдын бүрэлдэхүүн байр эзлүүлнэ.
- 18.30 шагнал гардуулах ёслол
- 18.50 дурсгалын зураг татуулах
- 19.00 Хаалтын ажиллагаа

Ä°ð°á. Øàãíàë óðàìøóóëàë

- ❖ Óýðãççí áàéð - 1 äðã°íæë°ë, àèòàí ìàääëü, ì°íã°í øàãíàë /100 000/, äóðñààëüí ççéë
- ❖ Ôí,ðäóãààð áàéð - 1 äðã°íæë°ë, ì°íã°í ìàääëü, ì°íã°í øàãíàë /60 000/, äóðñààëüí ççéë
- ❖ Áóðàããóãààð áàéð - 1 äðã°íæë°ë, òçðýë ìàääëü, ì°íã°í øàãíàë /40 000/, äóðñààëüí ççéë

Тав. Äðàà õýìæýýíä ìðìëõõ ýððëéí óóðààìæ

Бүртгэлийн хураамж 3000 ò°äð°á ò°ëí°. - ççíä: ìàíààð, áóñàà ççéë àæëëããààíú зардал ìðíí.

Зургаа. Çàð ñóðòàë-ëëãàà

- Øàëãàðñàí èèðäýëççäëã ýìðòäýë áíëãíí óóãðàëààð õýãëýý.
- Óã óóðëüí òàëãàð õýãëýë ýýýýëëéí õýðýãñëýýð òàòíà.

Долоо. Óóãàòàà

Óóðàëã õýýýëççéýð èèðäýëëëã 2009 ìú 4 ñàðóí 01 òçðòýë òçéýýí äãíà. Ìðíëõõõõä òçñýã-èã èèðäýýýý 5 óóãú õýãëýæ word, Power point (presentation) áàëãëààð òàëãààð àã-èð-°ãí°. Ì°í ýýã óóãú õýýæ çóðãã. Ýðíëë øàëãàðóóóëàèò 2009 ìú 04 ñàðóí12 °ãð.

Найм. Ñýããëéí ÷ëãýë.

- Тíãòãíðòíé ò°ãæëë
- áàëãàëëëéí àýëàë æóó-èàë
- áëíëíãëëéí ò°ð°ë ççéë
- байгаль орчин тулгамдсан асуудлууд
- уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа орчинд үзүүлэх нөлөөллүүд
- áàëãàëü òàìãààëããëã ìëíí íëëðëéí ìðíëõõ
- áàëãàëëëéí äàìøëã, áàëãàëü ìð-íú äíðíéòíë
- ìííãíë ìðíú ýëíëíãëëéí òóëãàìãñàí ãñóóãëóóá
- цөлжилт
- агаарын бохирдол
- áàëãàëü ìð-íú ýð ççé áíëíí áóñàà áàëãàëü ìð-ëí ýëíëíãëëéí ñýããëéí òçðýýíä

Èèðäýëä òàëããààð øààðãããà

Óã ýðãýí øëíæëëãýýíëë áããã óóðàëã áàëãàëü ìð-íú ñàëãàðòàë õíëãíðíé ãñóóãëüã òðã°í òçðýýíä àã- ççýí õýýýëõýý. Èëíýýñ èèðäýëëéí ñýãýã óóðëüí ñýãýãò òíðëðñíí áàëò øààðããããàòàë.

- Ýýã ñóðãóóëëãñ õýãýí ÷ èèðäýë ìðíëõõæ áíëíí.
- Èèðäýë ìú óóðàãíãóé, ìðøëë, ìàðãðëàë äðãà ççé, çð äçí, õýýýëççéýã, äçãíýëò, ñàíàë, ç°ãë°íæ, àøëãããñàí ìàðãðëàë äýñýí äð°íðëë äçòýòòýë áàëíà.
- Èèðäýëëëã Arial Mon òííãíð 12 çñãëéí õýìæýýýýð çã òíðííãúí çàë 1.5 áàëãààð òííõæ áýëãýý. Óóóããñíú òíí òàðãàëçãðãçé á°ã°ã òàðëí èèðäýã-ëëã óóããòàããã ààðëìèããòúã øààðããíà. Çóðãã, òçñýãò, àëããðàì çýðãëëã ìðóóæ áíëíí.
- Èèðäýëëëí óóðàãíãóëã áíëë õýë äýýð ò°ðãççéýí àã-èðãò øààðããããàòàë
- Èèðäýëëëã 5 óóãú õýãëýæ äçðòãççéýð çãäýý àã-èðíà.
- Ì°í Powerpoint ìðíãðàìààð èèðäýýýý áýëòäýæ òàëãààð àã-èð-°ãí°.
- Çàãñàí óóããòàãíãñ òíæëìãñíí èèðäýëëëã õýýýëõýðãçé.
- Èèðäýë 8 ìëíóð õýýýëõýý. Áñóóëò òàðëòèò 5 ìëíóð.

Ес. Өдөөний зарим агаарооаа-

Өдөөний зарим агаарооааөдүй ааөүа “ҮЕІ АҢ” АІІАÑ-үй цаөөдәаа, иі АҢ - іу аүдәүаүд “Ңаөоһ” Үеіеіае ааәаәөү дәіааәәә өөоаүй аөөүдә әйіәәә-әә дөдөоіа.

ҮРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ БАГА ХУРЛЫН НЭГДҮГЭЭР ШАТНЫ ХӨТӨЛБӨР

- Аз дөаүө 09³⁰10³⁰
- 11⁰⁰дәааааһ өөдәүө дүөүөөүдә әө үдөүйү.
- 13-14 дөәіу дөа
- аүйн діөө дөдәө ддәүәәөөйү.

14.00 Үдәүй өөіәәәәүйіеә аааа дөдөүә іуүә аіөдід, ідід. Ө. Ааүйаңдүй дә дүөйү.

- 14.10 Өзііаүдәүөөөі өөдәүө. Байгаль орчинд тулгамдаж буй асуудал нүаүаө өөдәүө. Аіөдід, ідід. Ө.Ааүйаңдүй
- 14.40 1-д өөдәүө
- 15.00 2-д өөдәүө
- 15.20 3-д өөдәүө
- 15.40 4-д өөдәүө
- 16.00 5-д өөдәүө
- 16.20 6-д өөдәүө
- 16.40 Өәіу дөа /Еідә, іа-аіу/
- 17.00 7-д өөдәүө
- 17.20 8-д өөдәүө
- 17.40 9-д өөдәүө
- 18.00 10-д өөдәүө
- 18.20 өөдә-аүй аздүйәүөдді ааөд үчөөдөйү.
- 18.30 өдәіаә аадәооөәө, нөіө
- 18.50 аодһааөүй чодәә дөдөоөәө
- 19.00 Өаөөдүй ааөөөәаа

ХОЁРДУГААР ШАТНЫ ХУРЛЫН ХӨТӨЛБӨР

14.00 ӨОӨӨҮІ ҮҮҮӨ

14.20-15.0 АГ ҮӨІӨӨ 5 ӨӨӨҮҮӨӨӨ ӨҮӨҮӨӨ - ӨІҮ.

1. Ёодөөеі ёдәүяү ооёәоодёәһәі әүеәә әооө÷еәөүә о°әæççæ °ддееі ідөіәүә іүіүәәççёё іү /Аоёәәі әеіәеёі Аодәәіәоёәә һоіүі і°ддөөө/

А.Өәөөі: Өоәәәәә çеәәәүдөүеёі әүяә һодәооөү

2. Өçі әіүі оіә әдөеі оһіү оçіöүө оіәіддөіөөіө һоәәәәә

x.°ддөөүә: Үдççё іүіәеёі өөіәёүө ооәәіү әүяә һодәооөү

3. Äәәі äääдә ід÷іүі оіәіү оһіү әіөдәіө

Ү.Үіөдө А.Іçдүәәәіө: “Үеі-Äçө” Äәәәәөү ід÷өі, іәіәәіәіөөөі әүяә һодәооөү

4. Äүд өідһөөүә äәдөі о°өәөө іү

Ү.Одәіәіөө Н.әççөөәөүі Ä.Äәөөçдүі: Өөіәёүө ооәәі, оәдөіөіәәөөі өө һодәооөү

5. Өідәіөөә, оççіөө әіүәдәөүі дүә іәүә, ә÷ өіәіәәіө

А.Нәіәәд: “Үеі-Äçө” Äәәәәөү ід÷өі, іәіәәіәіөөөі әүяә һодәооөү

15.00 15.30 ӨÄÄ - ÄӨӨІ ÇÄÄÑÄӨӨÄÄÄ

15.30-16.20 ӨÄÄ Ñ - ӨӨӨІ 5 ӨӨӨҮҮӨӨ ӨҮӨҮӨӨ - ӨІҮ

1. Өәддө өіә оәүәәөүә äәдөі әіөіәһддөөәәд әіөіө /Europlazma/

Ү.Үіөдө А.Іçдүәәәіө А.Оіәдәі: “Үеі-Äçө” Äәәәәөү ід÷өі, іәіәәіәіөөөі әүяә һодәооөү

2. Äүеәә әооө÷еәөүі іәіәәіәіө

Ө.Іпріөдөөө А.Äәі÷өічдүі: Іііәіө өөһүі өө һодәооөү, ҮÇÑ

3. Нөоөддәә өө о°ддөі әүө оһіү і°өө

А.Äәдәәүд А.Нөәәдчдүі: Өөіәёүө ооәәі, оәдөіөіәәөөі өө һодәооөү

4. Ííãîë öëñää äàëáààò òýøççð ð°ãæççëýõ áíëîæ
Á.Äïëãîðñçóý: Øéíæëýõ óðààí, òãõííëíãëéí èõ ñóðãóóëü
5. Áàëãàëëéí äàðàëèàé õñ öýáýðøççëýã÷ áçòýýãäýõççí
Ý.Ýíõðð Á.Ïçóýâæàì: “Ýéí-Àçè” Áàëãàëü ìð÷éí, ìáíãæíáíòèéí äýýä ñóðãóóëü

16.30 Ä- ÍÁ ÍÝÃÒÃÝÆ ØÈÈÃÝÃ ÈÈÒÃÝÃх, ÈÈÒÃÝÈÈÃ ÒÀÍÈÈÕÕÓÓËÀ.

БАТЛАВ.

Ц.АДЪЯАСҮРЭН

**ДОКТОР, ПРОФ. Ц.АДЪЯАСҮРЭНГИЙН НЭРЭМЖИТ "ЭКОЛОГИ-
 ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ" СЭДЭВТ ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
 БАГА ХУРЛЫН УДИРДАМЖ**

2010.12 сар

"ЭКО АЗИ" Байгаль орчин менежментийн дээд сургууль үүсгэн байгуулагдсаны 10 жилийн ойд зориулсан доктор, проф. Ц.Адьяасүрэнгийн нэрэмжит **"ЭКОЛОГИ - ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ"** сэдэвт эрдэм шинжилгээний бага хурал зохион байгуулагдах гэж байна.

Энэхүү арга хэмжээ нь жил бүр хүрээгээ тэлж өргөжиж байгаа бөгөөд "ЭКО АЗИ" Байгаль орчин, менежментийн дээд сургууль үүсгэн байгуулагдсаны 10 жилийн ойг тохиолдуулан байгаль орчны салбарт мэргэжилтэн бэлтгэдэг улсын болон төрийн бус их дээд сургуулиудын оюутан, залуусын дунд зохион байгуулж байгаагаараа онцлог юм.

Нэг. Зорилго

Байгаль орчны чиглэлээр судалгаа, эрдэм шинжилгээний ажил эрхэлж буй болон суралцаж байгаа оюутан залуусыг эрдэм шинжилгээ судалгааны бүтээлийг нь олны хүртээл болгох, харилцан туршлага хуваалцах, экологи, байгаль хамгаалал, байгаль орчинд тулгамдаж буй асуудлууд, ололт, амжилт, тогтвортой хөгжлийн бодлогын талаар санаа бодлоо солилцоход энэхүү эрдэм шинжилгээний бага хурлын зорилго оршино.

Хоёр. Зохион байгуулах үйл ажиллагаа

3. Эрдэм шинжилгээний бага хурлыг 2 үе шаттайгаар зохион байгуулна.

Нэгдүгээр үе шатанд ирүүлсэн нийт илтгэлүүдийг хэлэлцүүлж шилдэг 10 илтгэлийг шалгаруулна. Эхний шатны шалгаруулалтыг дүгнэх шүүгчдийн бүрэлдэхүүнийг оролцож буй их, дээд сургуулийн багш нараас бүрдүүлнэ /5 хүн/. Тус хэлэлцүүлгийг "ЭКО АЗИ" Байгаль орчин, менежментийн дээд сургуулийн лекцийн танхимд зохион байгуулна.

4. Эцсийн шалгаруулалтыг эхний шалгаруулалт явуулсаны дараа зарлах бөгөөд /1-2 өдрийн дараа/ уг шалгаруулалтын комиссыг "Эко-Ази" Байгаль орчин, менежментийн дээд сургуулийн удирдах зөвлөлийн дарга Д.Түвдэндорж тэргүүтэй тухайн салбарын нэр хүнд бүхий эрдэмтэдээр бүрдүүлнэ. Эхний шатнаас шалгарсан 10 шилдэг илтгэлийг хэлэлцэж 1, 2, 3 байр тус бүр нэгийг шалгаруулна.

5.

Гурав. Хамрах хүрээ

Байгаль орчны чиглэлээр мэргэжилтэн бэлтгэдэг төрийн болон төрийн бус их дээд сургууль, коллежийн оюутан залуус оролцоно.

Дөрөв. Шагнал урамшуулал

- Тэргүүн байр - 1 Өргөмжлөл, алтан медаль, мөнгөн шагнал/100 000/, дурсгалын зүйл
- Хоёрдугаар байр - 1 Өргөмжлөл, мөнгөн медаль, мөнгөн шагнал /60 000/, дурсгалын зүйл
- Гуравдугаар байр - 1 Өргөмжлөл, хүрэл медаль, мөнгөн шагнал /40.0/, дурсгалын зүйл
- Уран илтгэгч - 1 Өргөмжлөл, дурсгалын зүйл
- Шилдэг бүтээл- 1 Өргөмжлөл, дурсгалын зүйл

Тав. Арга хэмжээнд оролцох эрхийн хураамж

Энэхүү эрдэм шинжилгээний бага хуралд тавих илтгэл тус бүрт 4000 төгрөгний хураамжтөлнө.

Үүнд: Мандат, бусад үйл ажиллагааны хураамж орно.

Зургаа. Зар сурталчилгаа

- Шалгарсан илтгэлүүдээр эмхтгэл болгон цувралаар хэвлэнэ.
- Уг хурлын талаар хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр сурталчилна.

Долоо. Хугацаа

Хуралд хэлэлцүүлэх илтгэлийг 2010 оны 04 сарын 05-аас 04 сарын 10 хүртэл хүлээн авна. Оролцохыг хүсэгчид илтгэлээ 3 хувь хэвлэж word, Power point (presentation) байдлаар файлаар авчирч өгнө. Мөн нэг хувь цээж зураг.

Эхний шалгаруулалт 2010 оны 04 сарын 11-15 өдөр.

Хоёр дахь шатны шалгаруулалтын товыгтухайн үед нь зарлана.

Найм. Сэдвийн чиглэл.

- Дэлхийн дулаарал, уур амьсгалын өөрчлөлт
- Хүчиллэг тунадас, агаарын бохирдлыг бууруулах
- Биологийн төрөл зүйлийн олон янз байдлыг хамгаалах
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн менежмент

- Хотын экологи, орчин, зохицуулалтын асуудал
- Аялал жуулчлалын менежмент
- Газар, газар зохион байгуулалт, газрын кадастрын судалгаа, үнэлгээ
- Байгаль орчны хууль эрх зүйн асуудал
- Байгаль орчны хяналт, үнэлгээ
- Байгаль хамгаалал
- Байгаль орчны төсөл, төсөлжүүлэлт
- Газар зүйн мэдээллийн систем, тандан судалгаа
- Экологи, хүрээлэх орчны тулгамдсан асуудлууд
- Гадаргын болон гүний ус, усны төлөв байдал, өөрчлөлт, хэрэглээ
- Байгаль орчны бусад асуудал

Ес. Илтгэлд тавих шаардлага

Уг эрдэм шинжилгээний бага хурлаар зөвхөн байгаль орчны салбарын асуудлыг хэлэлцэнэ. Иймээс судалгааны ажлын сэдэв хурлын сэдвийн чиглэлтэй тохирсон байх ёстой.

- > Нэг сургуулиас хэдэн ч судалгааны ажил оролцож болно.
- > Судалгааны ажил нь хураангуй, оршил, материал, судалгааны арга зүй, үр дүн, хэлэлцүүлэг, дүгнэлт, санал, зөвлөмж, ашигласан материал гэсэн ерөнхий бүтэцтэй байна. Зураг, хүснэгт, диаграмм оруулна.
- > Судалгааны ажил нь Arial Mon фондоор 12 үсгийн хэмжээгээр үе хоорондын зай 1.5 байхаар тооцож бэлдэнэ.
- > Судалгааны материалыг 3 хувь хэвлэж бүртгүүлэх үедээ авчирна. Хуудасны тоо 15 хуудаснаас илүүгүй байна.
- > Илтгэгч судалгааны ажлаа Word болон Powerpoint программаар бэлтгэж файлаар өгнө.
  - > Заасан хугацаанаас хожимдсон илтгэлийг хэлэлцэхгүй.
- > Илтгэл тус бүрийг 8 минут хэлэлцэнэ. Асуулт хариулт 5 минут. /Илтгэгч цагаа баримтална./
  - > Илтгэгч бүр өөрсдийн судалгааны ажлын хүрээнд бүтээлийн үзэсгэлэн гаргана.

Арав. Хурлын зохион байгуулагч

Хурлын ерөнхий зохион байгуулалтын ажлыг "ЭКО АЗИ" Байгаль орчин, менежментийн дээд сургуулийн захиргаа, мөн тус сургуулийн дэргэдэх **"ЗЛУУ СУДЛААЧ"** эрдэм шинжилгээ, судалгааны клуб, Экологи, байгаль хамгааллын **"ЭКО СТУДЕНТ"** клубын гишүүд дэмжигчид хариуцна.

Жич: Дэлгэрэнгүй мэдээллийг доорх утаснаас лавлана уу

Харилцах утас: 99122667
99256436
456570

ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ БАГА ХУРЛЫН НЭГДҮГЭЭР ШАТНЫ ХӨТӨЛБӨР

- Бүртгэл 09³⁰-10³⁰
- 11⁰⁰цагаас илтгэл хэлэлцүүлж эхлэнэ.
- 13-14 цайны цаг
- Үдээс хойш хурал үргэлжилнэ.

14.00 Эрдэм шинжилгээний бага хурлыг нээж доктор, проф. Ц. Адьяасүрэн үг хэлнэ.

- 14.10 Хүндэтгэлийн илтгэл. ЭКОЛОГИ ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ сэдэвт илтгэл. Доктор, проф. Ц.Адьяасүрэн
- 14.40 1-р илтгэл
- 15.00 2-р илтгэл
- 15.20 3-р илтгэл
- 15.40 4-р илтгэл
- 16.00 5-р илтгэл
- 16.20 6-р илтгэл
- 16.40 Цайны цаг /Кофе, печень/
- 17.00 7-р илтгэл
- 17.20 8-р илтгэл
- 17.40 9-р илтгэл

- 18.00 10-р илтгэл
- 18.20 шүүгчдын бүрэлдэхүүн байр эзлүүлнэ.
- 18.30 шагнал гардуулах ёслол
- 18.50 дурсгалын зураг татуулах
- 19.00 Хаалтын ажиллагаа

ХОЁРДУГААР ШАТНЫ ХУРЛЫН ХӨТӨЛБӨР

14.00 ХУРЛЫН НЭЭЛТ

14.20-15.0 ЦАГ ЭХНИЙ 5 ИЛТГЭЛИЙГ ХЭЛЭЛЦҮҮЛНЭ.

- 1 . Монгол улсад далбаат тэшүүр хөгжүүлэх боломж
Б.Долгорсүрэн, ШУТИС
- 2.Гэр хорооллыг дахин төлөвлөх нь
Э.Уранболор С.Өлзийбуян Д.Агийсүрэн, ШУТИС
3. Монгол улсад уур амьсгалын нөлөө
П.Хонгорзул Ж.Энхтунгалаг “ЭКО АЗИ” БОМДС, ЭБХ-3 курс
4. Усалгаатай газар тариалангийн хүрэн хөрсний агрохими шинж чанарыг судлах
Б.Бумбат, ХААИС, АБС
5. Байгаль орчны судалгаанд LANDSAT хиймэл дагуулын мэдээ ашиглах боломж
Г.Ганболд , “ЭКО АЗИ” БОМДС, ЭБХ-3 курс

15.00 15.30 ЦАГ ҮДИЙН ЗАВСАРЛАГА

15.30-16.20 ЦАГ СҮҮЛИЙН 5 ИЛТГЭЛ ХЭЛЭЛЦҮҮЛНЭ

1. Байгалийн гаралтай ус цэвэршүүлэх бүтээгдэхүүн

Э.Энхтөр “ЭКО АЗИ” БОМДС, ГЗБ-3 курс

2. Суулттай ул хөрсөн дэх усны нөлөө

Б.Батбаяр, Г.Сугарсүрэн, ШУТИС-ГТТС

3. Нутгийн иргэдэд тулгуурласан аялал жуулчлалыг хөгжүүлж өрхийн орлогыг нэмэгдүүлэх нь /Булган аймгийн Гурванбулаг сумын нөхөрлөл/

Б.Халиун, ХҮДС, АЖМ-4 курс

4. Уул уурхайн нөхөн сэргээлтийн хяналт үнэлгээг сайжруулах зарим асуудал

Д.Онон, ШУТИС-УУИСургууль

5. Туул голын экосистемд хайрга олборлолтын үзүүлж буй сөрөг нөлөөлөл

Б.Сувд, Б.Болор-Эрдэнэ, ХУИС, БХЭМ-2-13

16.30 ДҮНГ НЭГТГЭЖ ШИЛДЭГ ИЛТГЭГЧ, ИЛТГЭЛИЙГ ТАНИЛЦУУЛНА.

БАТЛАВ.

Ц.АДЬЯАСҮРЭН

**ДОКТОР, ПРОФ. Ц.АДЬЯАСҮРЭНГИЙН НЭРЭМЖИТ "ЭКОЛОГИ-
ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ" СЭДЭВТ ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
БАГА ХУРЛЫН УДИРДАМЖ**

2011.04 сар

"ЭКО АЗИ" Байгаль орчин менежментийн дээд сургууль үүсгэн байгуулагдсаны 10 жилийн ойд зориулсан доктор, проф. Ц.Адьяасүрэнгийн нэрэмжит **"ЭКОЛОГИ - ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ"** сэдэвт эрдэм шинжилгээний бага хурал зохион байгуулагдах гэж байна.

Энэхүү арга хэмжээ нь жил бүр хүрээгээ тэлж өргөжиж байгаа бөгөөд "ЭКО АЗИ" Байгаль орчин, менежментийн дээд сургууль үүсгэн байгуулагдсаны 10 жилийн ойг тохиолдуулан байгаль орчны салбарт мэргэжилтэн бэлтгэдэг улсын болон төрийн бус их дээд сургуулиудын оюутан, залуусын дунд зохион байгуулж байгаагаараа онцлог юм.

Нэг. Зорилго

Байгаль орчны чиглэлээр судалгаа, эрдэм шинжилгээний ажил эрхэлж буй болон суралцаж байгаа оюутан залуусыг эрдэм шинжилгээ судалгааны бүтээлийг нь олны хүртээл болгох, харилцан туршлага хуваалцах, экологи, байгаль хамгаалал, байгаль орчинд тулгамдаж буй асуудлууд, ололт, амжилт, тогтвортой хөгжлийн бодлогын талаар санаа бодлоо солилцоход энэхүү эрдэм шинжилгээний бага хурлын зорилго оршино.

Хоёр. Зохион байгуулах үйл ажиллагаа

6. Эрдэм шинжилгээний бага хурлыг 2 үе шаттайгаар зохион байгуулна. Нэгдүгээр үе шатанд ирүүлсэн нийт илтгэлүүдийг хэлэлцүүлж шилдэг 10 илтгэлийг шалгаруулна. Эхний шатны шалгаруулалтыг дүгнэх шүүгчдийн бүрэлдэхүүнийг оролцож буй их, дээд сургуулийн багш нараас бүрдүүлнэ /5 хүн/. Тус хэлэлцүүлгийг "ЭКО АЗИ" Байгаль орчин, менежментийн дээд сургуулийн лекцийн танхимд зохион байгуулна.
7. Эцсийн шалгаруулалтыг эхний шалгаруулалт явуулсаны дараа зарлах бөгөөд /1-2 өдрийн дараа/ уг шалгаруулалтын комиссыг "Эко-Ази" Байгаль орчин, менежментийн дээд сургуулийн удирдах зөвлөлийн гишүүн Ц.Дамдин тэргүүтэй тухайн салбарын нэр хүнд бүхий эрдэмтэдээр бүрдүүлнэ. Эхний шатнаас шалгарсан 10 шилдэг илтгэлийг хэлэлцэж 1, 2, 3 байр тус бүр нэгийг шалгаруулна.
- 8.

Гурав. Хамрах хүрээ

Байгаль орчны чиглэлээр мэргэжилтэн бэлтгэдэг төрийн болон төрийн бус их дээд сургууль, коллежийн оюутан залуус оролцоно.

Дөрөв. Шагнал урамшуулал

- Тэргүүн байр - 1 Өргөмжлөл, алтан медаль, мөнгөн шагнал/100 000/, дурсгалын зүйл
- Хоёрдугаар байр - 1 Өргөмжлөл, мөнгөн медаль, мөнгөн шагнал /60 000/, дурсгалын зүйл
- Гуравдугаар байр - 1 Өргөмжлөл, хүрэл медаль, мөнгөн шагнал /40.0/, дурсгалын зүйл
- Уран илтгэгч - 1 Өргөмжлөл, дурсгалын зүйл
- Шилдэг бүтээл - 1 Өргөмжлөл, дурсгалын зүйл

Тав. Арга хэмжээнд оролцох эрхийн хураамж

Энэхүү эрдэм шинжилгээний бага хуралд тавих илтгэл тус бүрт 4000 төгрөгний хураамжтөлнө.

Үүнд: Мандат, бусад үйл ажиллагааны хураамж орно.

Зургаа. Зар сурталчилгаа

- Шалгарсан илтгэлүүдээр эмхтгэл болгон цувралаар хэвлэнэ.
- Уг хурлын талаар хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр сурталчилна.

Долоо. Хугацаа

Хуралд хэлэлцүүлэх илтгэлийг 2011 оны 04 сарын 05-аас 04 сарын 10 хүртэл хүлээн авна. Оролцохыг хүсэгчид илтгэлээ 3 хувь хэвлэж word, Power point (presentation) байдлаар файлаар авчирч өгнө. Мөн нэг хувь цээж зураг.

Эхний шалгаруулалт 2011 оны 04 сарын 12 өдөр.

Хоёр дахь шатны шалгаруулалтын товыг тухайн үед нь зарлана.

Найм. Сэдвийн чиглэл.

- Байгаль орчинд уул уурхайн үйлдвэрлэлийн нөлөө
- Дэлхийн дулаарал, уур амьсгалын өөрчлөлт

- Хүчиллэг тунадас, агаарын бохирдлыг бууруулах
- Биологийн төрөл зүйлийн олон янз байдлыг хамгаалах
- Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдлийн менежмент
- Хотын экологи, орчин, зохицуулалтын асуудал
- Аялал жуулчлалын менежмент
- Газар, газар зохион байгуулалт, газрын кадастрын судалгаа, үнэлгээ
- Байгаль орчны хууль эрх зүйн асуудал
- Байгаль орчны хяналт, үнэлгээ
- Байгаль хамгаалал
- Байгаль орчны төсөл, төсөлжүүлэлт
- Газар зүйн мэдээллийн систем, тандан судалгаа
- Экологи, хүрээлэх орчны тулгамдсан асуудлууд
- Гадаргын болон гүний ус, усны төлөв байдал, өөрчлөлт, хэрэглээ
- Байгаль орчны бусад асуудал
- Уул уурхайн тулгамдсан асуудал

Ес. Илтгэлд тавих шаардлага

Уг эрдэм шинжилгээний бага хурлаар зөвхөн байгаль орчны салбарын асуудлыг хэлэлцэнэ. Иймээс судалгааны ажлын сэдэв хурлын сэдвийн чиглэлтэй тохирсон байх ёстой.

- > Нэг сургуулиас хэдэн ч судалгааны ажил оролцож болно.
- > Судалгааны ажил нь хураангуй, оршил, материал, судалгааны арга зүй, үр дүн, хэлэлцүүлэг, дүгнэлт, санал, зөвлөмж, ашигласан материал гэсэн ерөнхий бүтэцтэй байна. Зураг, хүснэгт, диаграмм оруулна.
- > Судалгааны ажил нь Arjal Mon фондоор 12 үсгийн хэмжээгээр үе хоорондын зай 1.5 байхаар тооцож бэлдэнэ.
- > Судалгааны материалыг 3 хувь хэвлэж бүртгүүлэх үедээ авчирна. Хуудасны тоо 15 хуудаснаас илүүгүй байна.
- > Илтгэгч судалгааны ажлаа Word болон Powerpoint программаар бэлтгэж файлаар өгнө.
  - > Заасан хугацаанаас хожимдсон илтгэлийг хэлэлцэхгүй.
- > Илтгэл тус бүрийг 8 минут хэлэлцэнэ. Асуулт хариулт 5 минут. /Илтгэгч цагаа баримтална./
  - > Илтгэгч бүр өөрсдийн судалгааны ажлын хүрээнд бүтээлийн үзэсгэлэн гаргана.

Арав. Хурлын зохион байгуулагч

Хурлын ерөнхий зохион байгуулалтын ажлыг "ЭКО АЗИ" Байгаль орчин, менежментийн дээд сургуулийн захиргаа, мөн тус сургуулийн дэргэдэх **"ЗАЛУУ СУДЛААЧ"** эрдэм шинжилгээ, судалгааны клуб, Экологи, байгаль хамгааллын **"ЭКО СТУДЕНТ"** клуб, ХӨГЖЛИЙН АЛТАН САН ХОЛБОО –ны хамт олон, дэмжигчид хариуцна.

Жич: Дэлгэрэнгүй мэдээллийг доорх утаснаас лавлана уу

Харилцах утас:

99122667

99256436

456570

ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ БАГА ХУРЛЫН НЭГДҮГЭЭР ШАТНЫ ХӨТӨЛБӨР

- Бүртгэл 09³⁰10³⁰
- 11⁰⁰цагаас илтгэл хэлэлцүүлж эхлэнэ.
- 13-14 цайны цаг
- Үдээс хойш хурал үргэлжилнэ.

14.00 Эрдэм шинжилгээний бага хурлыг нээж доктор, проф. Ц. Адьяасүрэн үг хэлнэ.

- 14.10 Хүндэтгэлийн илтгэл. ЭКОЛОГИ ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ сэдэвт илтгэл. Доктор, проф. Ц.Адьяасүрэн
- 14.40 1-р илтгэл
- 15.00 2-р илтгэл
- 15.20 3-р илтгэл
- 15.40 4-р илтгэл
- 16.00 5-р илтгэл
- 16.20 6-р илтгэл
- 16.40 Цайны цаг /Кофе, печень/
- 17.00 7-р илтгэл
- 17.20 8-р илтгэл

- 17.40 9-р илтгэл
- 18.00 10-р илтгэл
- 18.20 шүүгчдын бүрэлдэхүүн байр эзлүүлнэ.
- 18.30 шагнал гардуулах ёслол
- 18.50 дурсгалын зураг татуулах
- 19.00 Хаалтын ажиллагаа

ХОЁРДУГААР ШАТНЫ ХУРЛЫН ХӨТӨЛБӨР

14.00 ХУРЛЫН НЭЭЛТ

14.20-16.0 ЦАГ ЭХНИЙ 5 ИЛТГЭЛИЙГ ХЭЛЭЛЦҮҮЛНЭ.

- 1 . “Шинэ эрх: Амьсгалах эрх ба Япон дахь нарны гэрлийг хүртэх эрх”
М.Цэнд-Очир, МУИС, ХЗС-3 курс
2. Ойн улаан шоргоолжны амьдралын хэв маяг, ач холбогдол, түүгээр ойг хамгаалах боломж”
Б.Сансар, “ЭКО АЗИ” БОМДС, ЭБХ-4 курс
3. Улаанбаатар хотын тоосонцор, бохирдлын өнөөгийн байдал болон багасгах боломж”
О.Дүүрэнбилэг, ШУТИС, БИАС, ХАС-4 курс
4. УБ хотын хөрсний чанар болон байгууллагын гадаад тохижилт
Г.Нямсүрэн
5. МО-ны усны нөөц ба усны нөөцийг хамгаалах ардын уламжлал
Д.Цэцэгбаяр

15.00 15.30 ЦАГ ҮДИЙН ЗАВСАРЛАГА

15.30-16.21 ЦАГ СҮҮЛИЙН 5 ИЛТГЭЛ ХЭЛЭЛЦҮҮЛНЭ

1. Увс Тэс сумын Тэсийн голын чацарганы тархалт нутгийн хэлбэрүүдийг судалсан дүн

Л.Мөнхгэрэл, ХААИС, БҮ-3 курс

2. "Бороо Гоулд" Компаний үйлдвэрийн хаягдал усны хоргүйжүүлэлтийн судалгаа”

Г.Гэрэлтуяа, Д.Мөнхтөр, Д.Эрдэнчимэг, Б.Чулуунбаатар, МУИС, ХТ-4 курс

3. Цэвэрлэх байгууламжаас үүсч буй эдийн засгийн үр дагавар

Л. Соёл-Эрдэнэ, МУИС, БЭЗ-1 курс

4. Говь-Алтай аймгийн Хөхморьт сумын элсний нүүлт, үр дагавар, түүнтэй тэмцэх арга зам

Т.Бүрэнчөдөр, “ЭКО АЗИ” БОМДС, ЭБХ-2 курс, эчнээ

5. Говь цөлийн бүс дэхь эко баазын менежментийн асуудал

Ч.Жавзанпагма, МУИС, ББТ-3 курс

16.30 ДҮНГ НЭГТГЭЖ ШИЛДЭГ ИЛТГЭГЧ, ИЛТГЭЛИЙГ ТАНИЛЦУУЛНА.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
УСНЫ ГАЗАР

МОНГОЛЫН ЗАЛУУЧУУДЫН
ХОЛБОО

“ЭКО-АЗИ”
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, МЕНЕЖМЕНТИЙН
ДЭЭД СУРГУУЛЬ

УС БА БҮТЭЭН БАЙГУУЛАЛТ”